

Norðurlond og umheimurin

Í hesum døgum hittast umboð fyrri øll norðurlond í Reykjavík, har tann stóri norðurlandaráðsfundururin verður hildin.

EISINI Føroyar eru umboðaðar á fundinum við umboðum fyrri politisku andstøðuna og landsstýrið.

EITT høvuðsevni á ráðstevnuni í Íslandi er spurningurin um okkara felags umhvørvi. Hesi seinastu árin hava Norðurlond víst dálkingini av umhvørvinum serligan ans og hava verið hildnar fleiri stórar ráðstevnur um hetta mál.

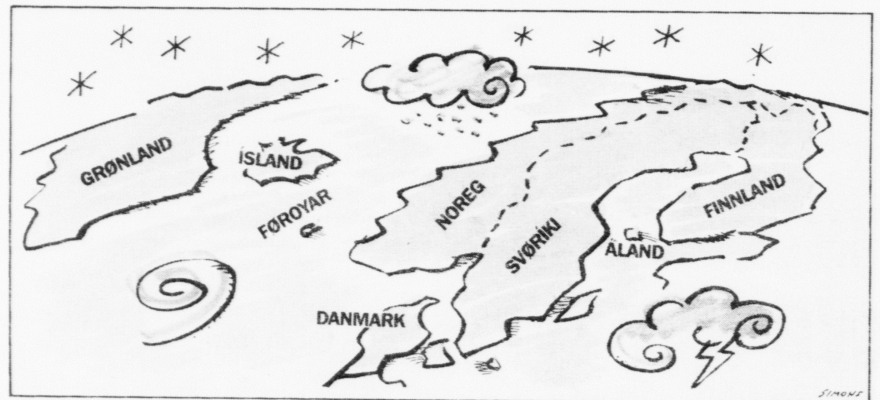
TAD er greitt, at fyrri okkum føroyingar eins væl og norðmenn, íslendingar, grønlandingar og eisini danir, svíar og finnar hevir tað stóran týðning, at vit kunna varðveita eitt reint umhvørvi - og ikki minst eitt reint havumhvørvi. Ja fyrri okkum føroyingar eru hetta grundarlagið undir allari okkara tilveru.

TAD eru so eisini onnur mál enn umhvørvi, sum verða viðgjørd á fundinum í Reykjavík. Spurningurin um okkara felags identitet sum norðbúgvir eigur altíð at vera frammi á hesum fundum og er hetta eisini ein ikki minni týðandi spurningur.

EINKI stendur í stað, alt broytt. Hetta hava vit sæð ítrókilig dømi um hjá grannum okkara fyrri eystan, har múrarir nú rapa ein fyrri og annar eftir. Tey broyttu víðurskiptini í Eystur Europa hava eisini stóran týðning fyrri Norðurlond. Í heila taktið hevir gongdin í øllum Europa ávirkan á menningina í Norðurlondum. Tær broytingar, sum nú sum fara fram í Europa við viðkan av EF-samarbeiðinum, royndini at sameina týsku ríkin og broytingunum í Eystur Europa, fara helst eisini at hava ávirkan á Norðurlond, um tey vilja tað ella ikki.

TAD finnast sjálvandi fleiri meiningar um, hvussu europeisk vit Norðurlond eiga at gerast. Tað eru tey, sum halda, at vit øll eiga at gera sum danir og fara upp í EF og harvið vera í vanda fyrri at skula sleppa nøkrum ella teimum flestu av okkara norrønu eyðkennum bæði mentanarligum og politiskum. Men tað eru so sanniliga eisini tey, sum halda, at vit eiga at royna at varðveita okkara identitet sum norðbúgvir.

TAD er so eisini ein sannroynd, at tað eru nógv lond kring heimin, sum øvunda okkum norðbúgvum tey vælferðarsamføg vit hava bygt upp.

Sjálv amerikannar eru farnir at tosa um, hvussu væl okkara norðurlandsku samføg eru skipað og virka.

AT nakað er um hetta hoyra vit nú eisini í Eystur Europa. Tí nú tær stóru broytingarnar henda eystanfyri, so vilja hesi londini fegin brúka onnur lond sum fyrmynd í samband við nýbyggingina av hesum samfeløgum. Og her eiga vit at leggja okkum í geyma, at londini í Eystur Europa hyggja ikki eftir, hvussu leikur fer fram í Bretlandi, Fraklandi ella Týsklandi. Tey vilja heldur brúka Norðurlond sum modell. Og hetta sigur ikki so lítið um tey samføg, sum vit í Norðurlondum hava skapt.

SAMSTUNDIS sum hetta verður ásaðnað, so vita vit eisini, at tað cru kreftir í Europa, sum fegnar siggja okkum úrlatin okkara norðurlandska búna og ístaðin íklødd ein felags europeiskan búna. Við Bruxelles sum skjaldramerki.

HER kemur so spurningurin, hvussu og um vit klára at standa ímóti trýstinum úr "Stóraeuropa" - spurningurin, um hvat vit sjálvi vilja og hvat vit í heila taktið megna.

TAD eru eisini slíkar spurningar umboðini fyrri Norðurlond, sum nú fundast í Reykjavík, eiga at tosa um. Vit eiga ongantíð at gloyma okkara identitet sum norðbúgvir. So leingi borgarnir í londum okkara eru best tæntir við at verða norðbúgvir og soleingi, at onnur samføg í menning vilja brúka okkara samfelagsskipanir sum modell, soleingi eiga vit ikki at missa trúna uppá okkum sjálvi. Hetta merkir tó á ongan hátt, at vit eiga at avbyrgja okkum, tvørturímóti eiga vit at brúka okkara egnu vitan og ballast til at hjálpa og stimbra aðrar, og her er nýbyggingin av Eystur Europa ein náttúrlig søk. Í hesum sambandi eiga vit ikki at gloyma, at m.a. baltisku londini vilja brúka Norðurlond og serliga Svøríki

sum fyrmynd, nú tey fara at fremja broytingar í egnum londum.

MANGIR eru spurningarnir at viðgera á fundi í Norðurlandaráðnum. Ein teirra eigur at vera kravið frá føroyingum um sjálvstøðuga umboðan. Hesum máli eiga vit føroyingar at stríðast fyrri í størri mun enn higartil. Vit eiga at standa saman um hetta sjálvsagða krav. Og tað fer tá eisini at vera við til at styrkja tann norðurlandska felagsskapin. Okkara felags norðurlandska identitet. Hesi skal brúkast at menna okkara egnu samføg men so sanniliga eisini til at vera við til at menna og úthyggja restina av heiminum.

jamú